

NIBIO

NORSK INSTITUTT FOR
BIOØKONOMI

Melding om årsveksten 2017

Normalårsavlinger og registrerte avlinger

NIBIO RAPPORT | VOL. 4 | NR. 84 | 2018

Paul Henrik Ring, Oddmund Hjukse

Divisjon for kart og statistikk/Landbruksøkonomisk analyse

TITTEL/TITLE

Melding om årsveksten 2017 – Normalårsavlinger og registrerte avlinger

FORFATTER(E)/AUTHOR(S)

Paul Henrik Ring, Oddmund Hjukse

DATO/DATE:	RAPPORT NR./ REPORT NO.:	TILGJENGELIGHET/AVAILABILITY:	PROSJEKTNR./PROJECT NO.:	SAKSNR./ARCHIVE NO.:
18.06.2018	4/84/2018	Åpen	11201	17/01818
ISBN:	ISSN:		ANTALL SIDER/ NO. OF PAGES:	ANTALL VEDLEGG/ NO. OF APPENDICES:
978-82-17-02133-9	2464-1162		16	

OPPDRAAGSGIVER/EMPLOYER:

Landbruks- og matdepartementet

KONTAKTPERSON/CONTACT PERSON:

Oddmund Hjukse

STIKKORD/KEYWORDS:

Årsvekst, værforhold, våronn, eng til slått, poteter og grovførvekster, normalårsavling, første- og andreslått

FAGOMRÅDE/FIELD OF WORK:

SAMMENDRAG/SUMMARY:

Vekstsesongen 2017 ble preget av kald vår med sein vekststart og uvanlige store nedbørsmengder utover i vekstsesongen. Det var god vekst og avlingene så ut til å bli store. De svært våte forholdene gjorde innhøstingsforholdene spesielt vanskelige for omtrent alle jord- og hagebruksvekstene. Innhøstinga ble for det meste forsinket og avlingene fikk nedsatt kvalitet. Unntak var de som fikk høstet noe av første slått tidlig også i starten av skuronn var det gode forhold.

LAND/COUNTRY:

Norge

FYLKE/COUNTY:

Akershus

KOMMUNE/MUNICIPALITY:

Ås

GODKJENT /APPROVED

Hildegunn Norheim

NAVN/NAME

PROSJEKTLEDER /PROJECT LEADER

Oddmund Hjukse

NAVN/NAME

NIBIO

NORSK INSTITUTT FOR
BIOØKONOMI

Forord

«Melding om årsveksten 2017» gir en oversikt over vær- og vekstforhold i landsdelene samt foreløpige avlingstall og planteproduksjon.

Meldingen bygger på anslag fra fylkesagronomene ved Fylkesmannens landbruksavdeling (FMLA) i de ulike fylkene og areal- og avlingsoppgaver fra Statistisk sentralbyrå. Fylkesagronomene bygger bl.a. på oppgaver fra landbrukskontorene og Norsk Landbruksrådgiving. Avlingstallene for de enkelte vekstene i de ulike fylkene blir oppgitt som prosenter av normalårsavlingene for de respektive fylker. De fylkesvise avlingsprosentene veies sammen til landstall. I kapittel 5 er det gjengitt normalårsavlinger for fylkene og for landet.

Rådgiver Paul Henrik Ring har skrevet kapitlene om årsveksten for 2017, mens rådgiver Oddmund Hjukse har skrevet kapitlet om normalårsavlingen og registrerte avlinger.

Ås, 18.06.18

Geir Harald Strand

Innhold

1	Innledning.....	5
2	Vær- og vekstforhold i de enkelte landsdelene	6
2.1	Østlandet	6
2.2	Sørlandet	7
2.3	Vestlandet	7
2.4	Trøndelag.....	8
2.5	Nord-Norge.....	8
3	Generell oversikt for jordbruksvekster	10
3.1	Poteter	10
3.2	Eng til slått	10
3.3	Andre grovfôrvekster.....	10
3.4	Kulturbeite.....	11
3.5	Utmarksbeite.....	11
3.6	Fjellbeite	11
4	Produksjonen av enkelte jordbruksvekster.....	12
5	Fylkesvise normalårsavlinger 2017 – Serier for normalårsavlinger og registrerte avlinger	13

1 Innledning

Formålet med «meldingen om årsveksten 2017» er å gi en oversikt over vekstforholdene i 2017 og avlingene for en del av jordbruksvekstene; grønnfôr, poteter, rotvekster, eng og beite. Avlingene for disse vekstene er basert på oppgaver fra Statistisk sentralbyrå (SSB). Landbruksavdelingene hos Fylkesmannen i de enkelte fylkene gir oppgaver over avlingene i prosent av normalåret. Omtalen av vekstforholdene er i hovedsak basert på oppgaver fra rådgivningsenheter under Norsk Landbruksrådgiving.

Kornavlingene er holdt utenom avlingsoversikten i meldingen om årsveksten. Dette skyldes at disse bygger på registrerte oppgaver fra kornmottakene, og ligger til grunn for SSBs avlings-statistikk. Disse oppgavene er langt sikrere enn oppgavene for de øvrige jordbruksvekstene som bygger på oppgaver fra et utvalg av produsenter.

For oversiktens skyld har vi tatt med serier for registrerte avlinger og normalårsavlinger fra 1975 og framover både for jord- og hagebruksvekster. For 2017 er det dessuten tatt med fylkesvise normalårsavlinger for de forskjellige vekstene. Dette er nærmere omtalt i kapittel 5.

2 Vær- og vekstforhold i de enkelte landsdelene

2.1 Østlandet

Kornavlingene i 2017 ble større enn gjennomsnittet for de siste fem årene, men mye nedbør og kaldt vær i innhøstningsperioden ga redusert kvalitet. Høstkornet overvintret bra, og finværet høsten 2016 gjorde at det var sådd nær rekordstore arealer. Våronna kom godt i gang, men ble avbrutt av en lengere periode med regn og kjølig vær i midten av mai. Vårkornåkrene var variable, særlig bygg og noe vårhvete bar preg av for intensiv nedbør i perioder. Det var behov for en del soppsprøyting i kornet, men et nytt problem er ugraset hønsehirse som sprer seg og er vanskelig å bekjempe. På grunn av kjølig vær gjennom vekstsesongen modnet kornet noen uker senere enn vanlig. Høsthvete og bygg ble høstet under gode forhold i slutten av august og høsthveten gav store avlinger av matkvalitet. Store arealer av vårhvete ble stående ut gjennom nedbørsperiodene i september og ble klassifisert som forkorn på grunn av lavt falltall. Mye korn grodde, havren var særlig utsatt og det ble ikke berget inn nok havre av grynkvalitet til å dekke det norske behovet. Bløt jord og vanskelige kjøreforhold gjorde at det ble sådd uvanlig små arealer med høstkorn.

Eng og beiter overvintret bra. I april var det mye kaldt vær med nattefrost så grasveksten kom sent i gang. Utover i slutten av mai gikk utviklingen av enga raskt. Nedbør gjorde at førsteslåtten dro ut i tid og en del gras ble høstet for sent. Det ble store avlinger, men fordøyeligheten og innholdet av lettfordøyelig energi og protein faller raskt med utsatt høstetidspunkt.

Til dels lite nedbør etter førsteslåtten førte det til sein gjenvækst og mindre volum enn forventet for andreslåtten. De som fikk tatt førsteslåtten seint fikk igjen utsatt annenslåtten på grunn av nedbør og dermed forringet kvalitet. Tredjeslåtten ble tatt i løpet av september mellom nedbørsperioder. Det var brukbare avlinger, men det var problemer med bløt jord, og det måtte tas hensyn for å unngå kjøreskader. Sett under et var det en alminnelig god beitesesong, men også på beitene kunne det bli skader på grunn av trakk og blaut jord.

Potetavlingene ble om lag jevnt med gjennomsnittet for de ti siste år. Tidligpotetene ble satt under plast til normal tid, mens lav jordtemperatur førte til noe sein setting og vekststart for lagringspotetene. Mandelpotetene i fjellregionen kom i bakken rundt første juni.

Det ble ikke meldt om store problemer med tørråte, men forebyggende plantevern ble gjennomført. Enkelte steder kunne det bli noe skurv på grunn av perioder med tørt vær. Fuktig og kjølig vær skapte problemer i innhøstningsperioden. Det førte i noen tilfeller til at poteter druknet i drillen og aldri ble høstet og de våte innhøstingsforholdene kunne føre til problemer med kvaliteten. Det har vært en økning i etterspørsel og produksjon av mandelpotet også denne sesongen.

I de tidligste områdene ble det plantet ut en del løk og kålvekster før påske. Det kom en periode med kjølig vær og noe snø så veksten gikk tregt, og i det hele ble det en sein vårønn for grønsaksprodusentene. En periode med varme rundt tiende mai satte fart i veksten, også for kulturer under plastdekke. Det ble sådd både gulrot og rotpersille og plantet brokkoli og knollselleri. Grønnsakene høstet på sommeren for eksempel isbergsalat og blomkål gav bra avling med god kvalitet. Etter mye nedbør i mai og juni ble det likevel behov for vanning til grønnsakene i begynnelsen av juli. Mye nedbør i innhøstningsperioden for lagringsgrønnsakene gikk utover lagringsevne og kvalitet. Lagertallene første november 2017 viser lavere tall for nesten all grønnsaksslag enn tilsvarende 2016.

Det ble et år med variasjoner for frukt- og bær dyrkerene. Regn og kulde på våren gav dårlig avling for mange, men bedre for andre. I jordbær dyrkinga ble avlingene under normalårsavlinga, mens bringebæravlinga ble god. Innhøstinga av frukt var senere enn normalt. Epleavlinga var tilnærmet likt et normalår i avlingsmengde og kvalitet

2.2 Sørlandet

I Agder og Rogaland var det en mild vinter og eng, beite og andre flerårige kulturer overvintret godt. Til tross for den kalde våren med en del nedbør kom mye av tidligkulturene i bakken til normal tid og en del korn ble sådd. Stadig påfyll av nedbør gjorde at utkjøring av husdyrgjødsel ble forsinket spesielt i Rogaland, og det ble sein spredning i forhold til førsteslåtten. Med en godværsperiode i begynnelsen av mai ble våronna avsluttet og de siste tidligpotetene ble satt, noe som viser at våronnværet var vanskelig.

De som kom tidligst i gang med førsteslåtten i begynnelsen av juni fikk en normalt god første slått av god kvalitet. Senere ble det kaldt og fuktig vær med mye nedbør utover sommeren. Grashøstingen ble svært vanskelig, og ble av enkelte karakterisert som den våteste i manns minne. Likevel var det områder for eksempel i Aust Agder med bedre forhold hvor man fikk i hus bra avlinger. Årets grashøst i store områder kan oppsummeres i forvokst gras med dårlig förverdi med store kjøreskader på engarealene. Sein høsting skapte også problemer med spredning av husdyrgjødselen før fristen 1. september. Regn og fuktig vær ga vanskelig kornhøsting med relativt små avlinger. Noe korn ble ikke tresket, men ble høstet som grønnfor og ensilert.

I Agder kom tidligpotetene i jorda allerede i mars, mens stadig nedbør lenger sør-vest forsinket setting av tidligpotetene. I Agder ble de første tidligpotetene høstet i begynnelsen av juni, kvaliteten var bra og avlingsmengden på det normale. På grunn av det fuktige været ble det behov for tørråte sprøyting utover sommeren. Det ble en vanskelig innhøsting på grunn av store nedbørsmengder som ga redusert kvalitet.

Fuktig vær ga en vanskelig sesong for grønsaksprodusentene i blant annet Rogaland. Likevel opplevde produsentene av tidliggrønnsakene å få bra avlinger med god kvalitet. Store nedbørsmengder i september gjorde likevel innhøstinga av lagringsgrønnsakene vanskelig.

Det ble en alminnelig god sesong for frukt og bær dyrkerne selv om kaldt vær ga sein modning. Lang modningstid gir god kvalitet og smak på både plommer og jordbær. Dyrking i tunneler av for eksempel moreller og bringebær gir høye volum av meget god kvalitet og det er særlig fordelaktig i år med mye nedbør og kaldt vær.

2.3 Vestlandet

Engvekstene overvintret bra etter en mild vinter, og det var få meldinger om overvintringsskader. Det samme gjaldt også for frukttrær og bærbusker. Vårn og gjødselkjøring ble i det store og hele gjort til rett tid. Våren var litt kjølig og noen steder kom det lite regn, derfor lå det an til en forholdsvis sein slått på Vestlandet. Sommeren ble nedbørrik så det ble vanskelige høsteforhold på begge slåttene, særlig i sør. Våte jorder gjorde det vanskelig å komme utpå i rett tid og mye gras ble derfor sående for lenge på rot. Det ble gulning i bunnen og kvaliteten på foret ble dårligere enn vanlig, med mye trevler og lav fordøyelighet. Avlingene lå på det jevne, men med store variasjoner. Beitene tapte seg tidlig og det ble en del lave lammevekter, samtidig førte mye nedbør til tråkkeskader på beitenene.

Det er noe korndyrking i Møre og Romsdal. Etter en kald og våt start på våren ble kornet sådd i pent vær i begynnelsen av mai. Mye nedbør og fuktig vær gav noe ujevne åkre og behov for soppsprøyting. Det ble tresket gode avlinger i pent vær i september.

Potetene ble satt i laglig jord i begynnelsen av mai men det ble en våt veksts sesong. Det ble normalårsavling både på tidligpotet lagringspoteter og kvaliteten var god.

Fra Smøla meldes det om god kvalitet på gulrot og kålrot og avlinger godt over fjoråret.

Lav temperatur på våren gjorde at blomstring og knoppstring i frukt og bæråkrene gikk noe sent, det var likevel rik blomstring. Tunnelproduksjon gjør at jordbær og bringebær kommer tidligere på markedet enn tradisjonell frilandsdyrking. Også i tradisjonell frilandsdyrking var det middels avlinger

med god bærkvalitet og det meldes om lite gråskimmel på jordbær. Kraftig uvær i slutten av juli på Vestlandet rammet enkeltprodusenter hard rammet.

I Sogn opplevde plommedyrkerne uvanlig bra år med store avlinger av god kvalitet mens for epler, moreller og pærer var det derimot lavere avlinger enn normalt. Størst avlingssvikt opplevde epledyrkerne i Hardanger, der avlingene hos mange var halvert forhold til et normalår. En mild og fin høst reddet mye av fruktavlingene etter den seine pollineringa.

2.4 Trøndelag

Det var en kald og tørr vår i Trøndelag med en våronn som dro noe ut i tid. Eng, høstkorn og andre vekster overvintret bra, men arealene av høstkorn var små. Kaldt vær med nordavind gjorde at i seinere strøk som indre Namdalen lå snøen lenge og opptørkinga på jordene gikk seint. På Frosta ble det allerede i april planta ut kål og salatvekster, samt satt tidligpoteter under dekke og sådd gulrøtter.

I slutten av mai kom det regn med høyere temperaturer. Det satte fart i veksten selv om både korn, gras og grønnsakene på Frosta var senere enn normalt.

Det ble mye regn på forsommeren som førte til en del gulning i byggåkrene på vendeteiger og områder med dårlig grøfting. Stadig nedbør gav stort smittepress av sopp så soppbehandling var nødvendig. Det ble noe ujevn vekst og modning på kornet og variasjon i avling. Kornet ble berget etter hvert som det ble modent og i slutten av september kom en godværsperiode. For Trøndelag som helhet ble kornhøsten overraskende bra med avlinger litt over middels og bra kvalitet.

I de tidligste områdene høstet man gras i første halvdel av juni i pent vær. Graset hadde topp kvalitet, men avlingsmengden var noe lav og med variasjoner. Førsteslåtten ble avbrutt av nedbør og innhøstingen ble senere enn normalt, og for enkelte sterkt forsinket med redusert kvalitet som resultat.

På grunn av ustabil vær ble en langdryg andreslått stort sett ferdig innen midten av september. Avlingsmengden ble stor, men med varierende kvalitet på grunn av sent høstetidspunkt.

På Frosta kom tidligpotetene i jorda til normal tid i siste halvdel av april. Selv med dyrking under duk og plast gjorde den kalde våren og forsommeren at tidligpotetene kom på markedet to uker senere enn normalt. Kvaliteten var varierende og avlingsmengden lavere enn året før. Fra Oppdal ble det meldt at mandelpoteten stod bra. Kvaliteten var bra, men avlinga var lavere enn normalt. Det var stort smittepress av tørråte i vekstsesongen så godværet i innhøstinga var viktig for opptørking av potetene og lagringsevnen.

Det ble et alminnelig bra avlingsår med god kvalitet og mengde for grønnsaksprodusentene selv om forsommer var kald. Det gjorde at grønnsakene på friland lå opptil 2-3 uker etter i utvikling i slutten av juli. Det var lite angrep av sopp og insekter på årets grønnsaksvekster.

Også jordbæra på friland ble noe forsinket på grunn av kaldt vær, men dyrking i tunell forlenger bærsesongen både før og etter frilandsbæra. Etter alt regnet tidlig i sesongen var det noe problemer med sopp på bæra. Det ble høstet mye jordbær og bringebær med god kvalitet i Trøndelag.

2.5 Nord-Norge

I det langstrakte Nord-Norge er det store variasjoner i vilkårene for plantevekst med stor forskjell fra sør til nord og mellom fjord og kyststrøka og indre høyere liggende strøk. Felles for hele landsdelen våren 2017 var en kald og tørr vår. Tørr og kald nordavind og nattefrost førte til langsom snøsmelting og utsatt vekststart for plantene. «Det har aldri vært så sent» sa bønder i Saltdal. På ytre strøk sør i Nordland var jord tørr så våronna kom ganske tidlig i gang, husdyrgjødsel ble spredt og korn ble sådd, men planteveksten var treg. Nordover i Troms og Finnmark var våronna sterkt forsinket, opptil 3 uker senere enn året før.

Det var stor overvintringsskader på eng på grunn av isbrann. I Nordland var det indre strøk som ble rammet, men også i Midt- og Nord Troms og deler av Finnmark måtte det til omfattende reparasjon og fornying av eng.

Den seine våren førte til betydelig utsatt beiteslipp både på innmark og utmark. Utover sommeren ble det likevel gode utmarks- og fjellbeiter, så både i Nordland og Troms kom det lam fra beite med gode vekter. Fra Finnmark rapporteres det at lammevektene var lavere enn tidligere år.

I hele Nord-Norge ble førsteslåtten påvirket av den tørre våren og forsommeren. I Nordland var det tørt da førsteslåtten startet i de tidlige områdene og enda ble karakterisert som glissen med lite bladverk. På jord med bedre vanntilgang ble det nær normalårsavlinger. I Troms og Finnmark var førsteslåtten 1-2 uker forsinket, men de som hadde unngått store overvintringsskader fikk nær normalårsavlinger. I områdene med overvintringsskader ble det utsatt høsting og da det i tillegg ble mye nedbør i begynnelsen av juli ble grashøsting vanskeligere og utsatt.

Det fuktige og kjølige været utover sommeren gjorde at ugraset vokste kraftig og var et problem særlig i nysådd eng, og det måtte til aktiv ugraskamp og særlig mot høymole.

En utfordrende vær-situasjon gjorde at andreslåtten tok tid og varierte mye i de forskjellige distriktene. Avlingsmengden ble bra selv om kvaliteten ofte kunne bli redusert.

I godt vær utover i september ble høstet tørre og gode kornavlinger og berget mye halm sør på Helgelandkysten.

Potetopptakinga ble gjort under optimale forhold med tørr jord som ga tørre og fine poteter med god kvalitet. Mange valgte sein potetopptaging for å utnytte vekstsesongen for å øke størrelsen på potetene.

Grønnsaker på friland lå om lag to uker etter i utvikling i forhold til et normalår grunnet sein vår og lave temperaturer. Det var angrep av kålflue på grønnsaker som ikke ble dyrket under duk. Det ble meldt om frodige og fine grønnsaksåkre. Det ble høstet mye kål, brokkoli og gulrøtter i det fine været i september.

Jordbær på friland ble seint modne og mange opplevde råteangrep med lav avling og redusert kvalitet som resultat. Bær i tunnel har vært vellykket og gitt store avlinger. Sesongen for ville bær og sopp ble alminnelig bra med muligheter for å plukke både multer, blåbær og tyttebær.

3 Generell oversikt for jordbruksvekster

Det var uvanlig store nedbørmengder vekstsesong 2017 noe som førte til problemer både i vekst- og innhøstingssesongen for jord- og hagebruksvekstene. Vekstene kom sent i gang på grunn av kald vår stort sett over hele landet, men likevel god vekst i poteter, forvekster, gras og korn.

De som startet førsteslåtten tidligst fikk inn en del avling med høy kvalitet, men allerede fra begynnelsen av juni ble det sterk og vedvarende nedbør. Det ble problemer å få høstet både første og andre slåtten til rette tid. Mange måtte høste graset seint og det ble både grovt og trevlerikt med lavt innhold av energi og næringsstoffer. I Rogaland var det arealer som ikke ble høstet og enkelte husdyrprodusenter opplevde forkrise.

På Østlandet ble det høstet mye korn av matkornkvalitet i en godværsperiode i slutten av august.

Men det meste av kornet stod ut da det satte inn med mye nedbør fra begynnelsen av september. Det gikk spesielt utover vårhveten som fikk lavt falltall og ble klassifisert som forkorn, også havren grodde ut, og det ble for lite kvantum av god nok kvalitet til å dekke behovet for havregryn. Selv med en del nedbør ble det en overaskende bra kornhøst i Trøndelag.

Landet sette under ett ble potetavlinga litt over normalårsavling, men på grunn av mye nedbør ble kvaliteten dårligere utover i innhøstningsperioden.

3.1 Poteter

En kald og sein vår gav noe forsinket vekststart for potetene. På landsnivå var ifølge SSB sine oppgaver, potetavlingen på 102 prosent av normalårsavling, men likevel betydelig lavere enn i 2016. Innhøstingen av poteter ble vanskeliggjort av mye nedbør. Likevel ble høstet nok tidligpoteter til å holde tritt med etterspørselen utover sommeren. Tidlig i sesongen var kvaliteten god, men skallkvaliteten ble dårligere og en mindre andel av potetene gikk til konsum. I sør var det problematiske innhøstingsforhold for lagringspotetene, mens i Nord Norge var været bra med gode innhøstingsforhold.

3.2 Eng til slått

Vekstsesongen 2017 vil bli husket over hele landet som en svært vanskelig og krevende for grovfôrdyrkinga. For landet under ett viser SSBs statistikk at grasavlingene i 2017 var 97 prosent av normalårsnivå, mens de i 2016 var 109 prosent over normalårsnivå. En del høstet gras med god kvalitet, men det meste ble høstet seint med grov struktur og trevler. Energien og næringsstoffene i foret ble for lavt til høytytende produksjonsdyr. Fuktige forhold ga store kjøreskader og ødeleggelse store engarealer rundt om i landet. Aller mest nedbør var det i Rogaland og her ble det ikke høstet nok grovfor av tilfredsstillende kvalitet. Det var til dels de samme problemene i hele Sør Norge, men noe bedre i Nord Norge.

3.3 Andre grovfôrvekster

På landsnivå var avlingene for andre grovfôrvekster på 92 prosent av normalårsnivå ifølge SSB. Rogaland har under halv avling i forhold til 2016. Akershus, Vestfold og fylkene fra Møre og Romsdal og nordover ligger litt over 2016 nivå, mens resten av fylkene har om lag samme avlingsstørrelse.

3.4 Kulturbeite

Med den kalde og seine våren kan en generelt si at dyra ble sluppet på beite seinere enn vanlig. Store nedbørsmengder førte til oppbløt jord og det var mange steder problemer med tråkkeskader fra beitedyra.

3.5 Utmarksbeite

Slaktevektene på sau og lam gikk betydelig ned i 2017, for lam i gjennomsnitt en halv kilo fra året før. Dårligere utmarksbeite er hovedforklaringen på det. I deler av Buskerud og Oppland var det for tørt tidlig i beitesesongen. På Vestlandet ble beitesesongen preget av vedvarende regn der beitedyrene trivdes dårligere og beitet mindre enn i et normalår.

3.6 Fjellbeite

Det ble en relativt kort beitesesong i fjellet pga. at en kald vår førte til treg vekststart for beitegraset og dermed seinere beiteslipp. Fra fjellregionen i Sør Norge rapporteres det om bra fjellbeiter de fleste steder, men varierende lammevekter. På Vestlandet tapte beitene seg tidlig og lammevektene lå godt under fjoråret. I Finnmark var fjellbeitene under middels, mens fra Troms og Nordland rapporteres det om god lammevekter.

4 Produksjonen av enkelte jordbruksvekster

Tabell 4.1 viser endelige areal- og avlingstall for 2016 for poteter, grønnfôr- og silovekster og eng til slått i Norge. På grunnlag av foreløpige tall for 2017 er samlet produksjon av poteter, grønnfôr- og silovekster og eng til slått i 2017 gjengitt i tab. 4.2.

Avlingstallene for 2016 og for 2017 er også sett i forhold til normalårsavlingene. Normalårs-avlingene er beregnet ved trend på grunnlag av de registrerte avlingene de siste 14 årene. For grønnfôr- og silovekster kan en få en del store utslag i sammenlikningen mellom registrerte avlinger og normalårsavlinger pga. at dette er en sekkepost som består av forskjellige vekster med ulikt avlingsnivå.

Tabell 4.1 Areal, avling og produksjon i 2016 (endelige tall) sammenlignet med normalårsavling

	Areal, dekar	Normalårs-avling kg/daa	Registrert avling kg/daa	Avling i % av normal-årsavling	Produksjon, tonn
Poteter	119 839	2 497	2 927	117	350 800
Grønnfôr- og silovekster	90 729	1 436	1 645	115	175 800
Eng til slått ²⁾	4 216 168	609	666	109	2 808 000

1) Veid gjennomsnitt av avlingene for de forskjellige vekstene

2) Engavling til slått beregnet som høy

Kilde: SSB

Tabell 4.1 viser at potetavlingen i Norge i 2016 kom på 117 prosent av normalårsavlingen, mens samlet grasavling var på 109 prosent av normalårsavlingen.

Tabell 4.2 Areal, avling og produksjon i 2017 (foreløpige tall) sammenlignet med normalårsavling

	Areal, dekar	Normalårs-avling kg/daa	Registrert avling kg/daa	Avling i % av normal-årsavling	Produksjon, tonn
Poteter	116 649	2 642	2 689	102	314 500
Grønnfôr- og silovekster	96 157	1 611	1 475	92	183 200
Eng til slått ²⁾	4 196 643	639	621	97	2 606 100

1) Veid gjennomsnitt av avlingene for de forskjellige vekstene

2) Engavling til slått beregnet som høy

Kilde: SSB

Tabell 4.2 viser at potetavlingen i Norge i 2017 var på 102 prosent av normalårsavlingen. Totalavlingen ble likevel lavere i 2017 enn i 2016, 314 500 tonn mot 350 800 tonn. Samlet grasavling i 2017 ble lavere enn i 2016 og var 97 prosent av normalårsavling.

5 Fylkesvise normalårsavlinger 2017 – Serier for normalårsavlinger og registrerte avlinger

I tabell 5.1 er det gjengitt fylkesvise normalårsavlinger for 2017 for jord- og hagebruksvekster. På grunn av revisjon av seriene for hagebruk, er fylkestallene for disse vekstene tatt ut av tabellen og kun landstall vises. I tabell 5.2 og 5.3 er det gjengitt registrerte avlinger og normalårsavlinger på landsbasis for et utvalg av vekster fra 1975.

Normalårsavlingene beregnes som trendframregning av de foregående års avlinger. 12 tre-års glidende gjennomsnitt av de siste 14-års registrerte avlinger legges til grunn. Trendberegningen foretas ved lineær regresjon med minste kvadraters metode.

For de fylker der en har manglende avlingsregistreringer, beregnes det ikke normalårsavling for vedkommende vekst.

I avlingsstatistikken publiseres fra og med 2002 øvrige fôrvekster som en samlet sum bestående av raigras, fôraps, rotvekster, grønnfôr og kornvekster og korn til krossing.

Tabell 5.1 Fylkesvise normalårsavlinger 2017. Kg/daa

Vekst	Landet	Øst- fold	Akers- hus	Hed- mark	Opp- land	Buske- rud	Vest- fold	Tele- mark	Aust- Agder	Vest- Agder	Roga- land	Horda- land	Sogn Fjord	Møre Romsd	Sør Tr.l	Nord Tr.l	Nord- land	Troms	Finn- mark
Jordbruksvekster																			
Hvete	447	436	411	473	436	387	427	344							368	322			
Bygg	384	399	364	424	368	338	381	314	272	278	364				385	408			
Havre	377	396	369	374	375	342	388	319	285	274	325				433	354			
Korn i alt	402	350	294	371	351	340	379	306	251	285	330				331	362			
Oljeverkster	244																		
Potet	2 642	2 370	2 694	2 577	2 210	2 090	2 498	2 281	2 287	2 312	2 310	1 494	1 489	2 906	2 163	2 708	1 373	1 637	1 045
Eng i alt ¹⁾	639	582	568	597	685	533	509	564	410	524	583	496	543	590	569	694	535	354	355
Grønnfôrvekster ²⁾	1 611																		
Hagebruksvekster																			
Blomkål	1 687																		
Sommer- og høsthv.kål	2 654																		
Vinterhvitkål	4 085																		
Rosenkål	768																		
Kinakål	2 320																		
Rødkål	3 129																		
Brokkoli	703																		
Gulrot	3 241																		
Purre	2 168																		
Matløk	2 679																		
Salatagurk	473																		
Tomater	687																		
Reddiker	338																		
Agurker (friland)	363																		
Knollselleri	2 519																		
Stilkselleri	1 796																		
Rødbeter	1 926																		
Isbergsalat	2 490																		
Kålrot til mat	1 811																		
Epler i alt	2 352																		
Pærer	844																		
Plommer	400																		
Moreller	275																		
Kirsebær	409																		
Solbær	104																		
Jordbær	216																		
Bringebær	492																		

1 Avlinger av all eng til slått omregnet til tørt høy.

2 Sum av fôrraps, rotvekster, raigras, grønnfôr kornvekster, korn til krossing.

Tabell 5.2 Registrerte avlinger i kg/dekar. Landet 1975-2016

År	Jordbruksvekster ¹											Hagebruksvekster ⁶					
	Korn i alt	Hvete	Rug ²	Bygg	Hvørr	Engi i alt ³	Raigras	Rotv. ⁴	Grønnf. i alt ⁵	Poteter	Ojev.	Blåbær	Hodkål	Gulrot	Løk	Epler	Jordbær
1975	254	331	260	245	256	597	3454	4559		1698	139	1210	3378	3236	2494		959
1976	284	328	307	280	282	625	3311	4107		1865	143	1167	3195	3319	2488		920
1977	344	361	329	336	355	681	4214	4865		2322	185	1397	3515	3340	2610		927
1978	352	378	326	342	363	709	4072	5267		2494	178	1389	3761	3682	2850		965
1979	317	387	167	294	354	667	3519	4168		2028	149	1297	2909	2981	2596		907
1980	342	406	108	326	362	704	4255	5486		2385	145	1385	4179	3809	2895		1005
1981	343	463	120	325	356	696	4063	5042		2195	143	1441	3732	3140	3179		780
1982	362	414	135	360	359	673	3938	5508		2251	169	1417	3854	3717	3296	1134	1019
1983	317	389	193	308	318	696	3885	4940		2055	150	1392	3490	3323	3133	1233	964
1984	424	518	177	371	474	734	4594	6201		2549	176	1474	4226	3761	3555	1148	928
1985	349	405	147	325	366	702	4241	5635		2365	136	1388	3769	3326	2981	1423	930
1986	310	389	42	299	302	678	3983	5419		2325	133	1326	3460	3303	3116	675	857
1987	360	413	148	324	383	684	4408	5327		2103	159	1343	2867	3189	3089	883	915
1988	296	326	28	297	285	707	4170	6119		2603	128	1498	4866	4300	3469	907	772
1989	331	365	172	337	314	665	3783	5344		2424	143	1519	4419	3819	3971	1181	788
1990	440	466	261	415	466	573	3483	5811		2590	180	1515	4570	3996	4244	906	835
1991	402	465	312	367	425	569	3286	5455		2275	127	1531	4371	3762	3495	986	843
1992	281	353	260	278	256	517	3146	5298		2662	130	1627	4457	3675	3499	576	683
1993	383	511	392	365	359	560	3286	5293		2496	173	1805	3968	3835	3719	833	948
1994	284	284	225	294	268	537	3538	5267		2309	133	1550	4300	3796	3302	668	857
1995	351	475	355	312	379	518	3026	4927		2224	154	1640	4484	3595	3573	728	775
1996	403	453	325	390	397	532	3117	4770		2313	159	1640	4379	3564	3449	623	598
1997	388	431	281	380	380	545	2931	5662		2623	156	1725	4772	3654	3131	651	465
1998	405	469	404	371	418	549	3049	4995		2684	154	1542	4504	3431	3263	725	506
1999	371	445	392	342	389	555	2917	4792		2560	163	1605	4735	3780	3096	522	587
2000	398	461	456	357	420	648	3087	4312		2292	159	1590	4793	3570	3142	862	542
2001	372	407	290	353	389	659	3047	4303		2570	177	1536	4874	3531	2824	617	559
2002	349	410	370	328	348	623			2166	2598	162	1598	4928	3615	2964	702	543
2003	394	461	448	362	393	594			2053	2554	150	1606	4810	3728	2921	707	526
2004	440	477	561	423	423	626			2066	2794	180	1595	4998	3417	3169	963	724
2005	399	489	518	361	376	607			1808	2305	168	1680	4928	3575	2839	645	585
2006	373	416	431	353	336	593			1710	2693	147	1646	4925	3218	2742	910	669
2007	386	440	524	345	381	589			1792	2280	145	1469	4293	3452	2520	661	599
2008	449	487	583	430	421	625			1700	2782	204	1545	4538	3171	2753	994	640
2009	345	341	385	347	341	620			1804	2419	159	1632	4745	3095	2413	797	604
2010	400	460	506	370	393	558			1666	2517	172	1863	4392	3308	2827	804	599
2011	344	385	308	334	323	587			1483	2291	165	1626	4376	2907	2591	604	525
2012	369	410	331	366	335	635			1624	2405	206	1678	4441	3051	2568	786	602
2013	337	388	422	323	326	558			1500	2517	174	1797	4424	3041	2722	697	409
2014	436	492	626	417	393	648	2061		1640	2897	235	1542	4169	3543	2759	970	495
2015	480	577	636	414	452	708	2251		1830	2578	299	1607	4232	3479	2915	786	684
2016	465	463	505	461	471	666	2248		1937	2927	276	1531	4362	3237	2853	915	569

1) Avlinger med 15 % vann for korn

2) Avlingsvariasjoner pga. endringer i statistikkgrunnlaget. Inkl. rughvete fra 2002

3) All avling fra eng til slått omregnet til tørt høy. Inntil 1990 beregnet på grunnlag av energiinnhold, på grunnlag av tørrstoffinnhold deretter. Serie fom. 2000 ikke sammenliknbar med tidligere år.

4) Kålrot og fornepe. Inkl. førbete fom. 1979. 5) Sum av raigras, rotvekster, fôrraps, grønnfôr kornv., korn til krossing 6) Endret statistikk fra 1996

Figur 5.3 Normalårsavlinger kg/dekar. Landet 1975-2017

År	Jordbruksvekster ¹											Hagebruksvekster ⁶					
	Korn i alt	Hvete	Rug ²	Bygg	Hvø	Eng i alt ³	Raigras	Rotv. ⁴	Grønnf. i alt ⁵	Poteter	Ojev.	Bjørnkål	Høbekål	Gulrot	Løk	Epler	Jordbær
1975	329	385	361	317	351	663				2269							
1976	337	402	366	323	357	671				2279							
1977	336	405	356	323	350	671				2195							
1978	332	400	347	320	343	671				2108	174						
1979	335	394	340	323	343	683		4978		2126	173						
1980	337	394	315	324	348	695		4872		2180	172						
1981	342	400	267	327	356	707		4857		2237	168						
1982	346	417	205	329	363	709		4798		2227	161						
1983	355	429	145	340	371	708		4912		2272	155						
1984	358	433	110	343	368	704	4021	4964		2263	152						
1985	368	443	90	351	383	710	4105	5167		2295	155						
1986	375	453	86	351	395	722	4204	5402		2322	155						
1987	382	466	70	353	406	731	4330	5725		2412	152						
1988	377	462	57	346	398	724	4388	5890		2408	147						
1989	360	443	36	333	374	714	4383	5997		2404	141						
1990	346	414	44	323	350	699	4316	5967		2374	137						
1991	347	395	80	330	344		4165	6002		2451	139						
1992	361	396	149	346	361		3923	5906		2485	143						
1993	367	396	212	351	368		3629	5816		2547	144						
1994	364	409	268	347	361		3343	5616		2560	141						
1995	348	398	302	338	336		3160	5483		2582	141						
1996	342	405	345	334	325		2972	5262		2510	143						
1997	344	408	375	336	330		2843	5075		2437	147						
1998	359	432	407	348	350		2714	4977		2412	153						
1999	380	453	424	363	374		2659	4954		2466	156						
2000	388	463	435	367	389		2628	4891		2503	159						
2001	392	468	446	364	399		2677	4717		2502	160						
2002	388	459	435	357	401		2769	4501		2487	164						
2003	389	450	417	357	406					2513	169						
2004	394	445	410	362	412	631				2546	170	1545	5032	3526	2775	676	567
2005	394	451	440	373	421	630				2619	172	1549	5056	3526	2767	722	598
2006	417	470	488	382	424	626			2023	2641	172	1570	5067	3523	2754	746	623
2007	413	465	518	382	404	621			1961	2679	171	1588	5087	3483	2726	795	658
2008	404	462	540	371	384	617			1933	2610	166	1595	4987	3453	2659	812	663
2009	400	452	556	369	373	618			1899	2580	165	1572	4867	3365	2599	855	671
2010	399	444	559	373	369	618			1887	2528	167	1569	4757	3274	2526	872	668
2011	403	439	555	382	371	588			1863	2538	171	1611	4633	3168	2508	899	668
2012	392	421	516	377	360	581			1825	2507	169	1665	4519	3066	2472	859	645
2013	386	418	481	372	355	580			1807	2458	174	1706	4377	2979	2484	835	629
2014	370	403	428	360	342	579			1781	2404	179	1731	4287	2894	2472	787	588
2015	366	400	414	358	337	591			1770	2432	192	1731	4206	2905	2491	785	543
2016	374	418	432	361	347	609			1759	2497	215	1711	4123	3022	2559	763	505
2017	402	447	470	384	377	639			1855	2642	244	1687	4085	3241	2679	844	492

- 1) Avlinger med 15% vann for korn 2) Avlingsvariasjoner pga. endringer i statistikkgrunnlaget. Slått sammen med rughvete fra 2002
 3) Trendberegnet inntil 1990 og fra 2011. Beregnet som gjennomsnitt 2004-2010 pga. endret avlingsberegning. 4) Kålrot og fornepe. Inkl. fôrbete fom. 1979.
 5) Sum av raigras, rotvekster, fôrgras, grønnefôr kornv, korn til krossing. Regnet som rent gjennomsnitt pga. kort tidsserie 6) Kun trendberegnet fra 2004 pga. ny avlingsstatistikk fra 1996

Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO) ble opprettet 1. juli 2015 som en fusjon av Bioforsk, Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning (NILF) og Norsk institutt for skog og landskap.

Bioøkonomi baserer seg på utnyttelse og forvaltning av biologiske ressurser fra jord og hav, fremfor en fossil økonomi som er basert på kull, olje og gass. NIBIO skal være nasjonalt ledende for utvikling av kunnskap om bioøkonomi.

Gjennom forskning og kunnskapsproduksjon skal instituttet bidra til matsikkerhet, bærekraftig ressursforvaltning, innovasjon og verdiskaping innenfor verdikjedene for mat, skog og andre biobaserte næringer. Instituttet skal levere forskning, forvaltningsstøtte og kunnskap til anvendelse i nasjonal beredskap, forvaltning, næringsliv og samfunnet for øvrig.

NIBIO er eid av Landbruks- og matdepartementet som et forvaltningsorgan med særskilte fullmakter og eget styre. Hovedkontoret er på Ås. Instituttet har flere regionale enheter og et avdelingskontor i Oslo.